

Vec C-349/24 [Nuratau]ⁱ

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

13. máj 2024

Vnútroštátny súd:

Krajský súd v Brne

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

9. máj 2024

Žalobca:

A. B.

Žalovaný:

Ministerstvo vnútra, Odbor azylové a migrační politiky

ⁱ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

Predmet pôvodného konania

Pôvodné konanie sa týka žiadosti uzbeckého štátneho príslušníka A. B., ktorou sa domáha zrušenia rozhodnutia Ministerstva vnútra, Odboru azylovej a migračnej politiky (ďalej len „žalovaný“) z 9. novembra 2023, ktorým bola zamietnutá žiadosť A. B. o medzinárodnú ochranu.

Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Vnútroštátny súd žiada Súdny dvor o výklad článku 3 smernice 2011/95/EÚ¹.

Prejudiciálna otázka

„Má sa článok 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) vykladať v tom zmysle, že za výhodnejšiu normu na určenie toho, kto je oprávnený na doplnkovú ochranu v zmysle tohto ustanovenia, možno považovať právnu úpravu členského štátu, ktorá umožňuje poskytnúť doplnkovú ochranu žiadateľovi o medzinárodnú ochranu aj v prípade reálnej hrozby takého typu vážnej ujmy, ktorá nie je uvedená v článku 15 predmetnej smernice, a ktorá spočíva v tom, že odchod žiadateľa o medzinárodnú ochranu z členského štátu by bol v rozpore s medzinárodnými záväzkami tohto členského štátu, pokiaľ sa tento rozpor s medzinárodnými záväzkami členského štátu zároveň vzťahuje na situáciu v krajine pôvodu žiadateľa o medzinárodnú ochranu?“

Uplatniteľné ustanovenia práva EÚ a medzinárodného práva

Článok 7 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

Odôvodnenia 2, 10, 12, 13, 14, 15 a 34 smernice 2011/95. Článok 2 písm. f), články 3, 15 a 18 smernice 2011/95.

Článok 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“).

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) (ďalej len „smernica 2011/95“).

Uplatniteľné ustanovenia vnútroštátneho práva

Podľa § 91 ods. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 S. o azyle (ďalej len „zákon o azyle“) v znení účinnom od 1. januára 2000 do 31. augusta 2006 sa povinnosť ukončiť pobyt neuplatňuje, ak by to bolo v rozpore s medzinárodnými záväzkami Českej republiky.

Ustanovenie § 14a ods. 1 zákona o azyle v znení účinnom od 1. septembra 2006 do 30. júna 2023 stanovovalo, že doplnková ochrana sa poskytne cudzincovi, ktorý nespĺňa dôvody na udelenie azylu, ak sa v konaní o poskytnutie medzinárodnej ochrany preukáže, že existujú dôvodné obavy, že cudzinec by bol vystavený skutočnému nebezpečenstvu vážnej ujmy v prípade návratu do štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, a že nemôže alebo nie je ochotný využiť ochranu štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, z dôvodu takéhoto nebezpečenstva. Podľa § 14a ods. 2 zákona o azyle v tom istom znení platilo, že za vážnu ujmu sa považuje: a) uloženie alebo výkon trestu smrti, b) mučenie alebo neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie žiadateľa o medzinárodnú ochranu, c) vážne ohrozenie života civilnej osoby alebo jej ľudskej dôstojnosti v dôsledku svojvoľného násillia v situácii medzinárodného alebo vnútorného ozbrojeného konfliktu, alebo d) ak by bol návrat cudzinca v rozpore s medzinárodnými záväzkami Českej republiky.

V dôvodovej správe k zákonu, ktorým sa do zákona o azyle vložil § 14a, sa uvádza nasledovné: toto ustanovenie nahrádza inštitút prekážok návratu vymedzený v § 91 zákona o azyle. Preto sa nad rámec smernice 2004/83² do definície vážnej ujmy doplnilo, že za takúto ujmu sa bude považovať aj situácia, keď by návrat cudzinca nebol možný vzhľadom na záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv, ktorými je Česká republika viazaná (napr. v súvislosti s rešpektovaním súkromného a rodinného života, ako je zakotvené v článku 8 EDLP).

S účinnosťou od 1. júla 2023 bolo písmeno d) obsiahnuté v § 14a ods. 2 zrušené.

Stručný opis skutkového stavu a pôvodného konania

- 1 A. B. podal v apríli 2019 žiadosť o medzinárodnú ochranu, z ktorej vyplýva nasledovné. A. B. prišiel do Českej republiky v júli 2006 a zdržiaval sa tam na základe povolenia na pobyt na účely podnikania. V auguste 2018 požiadal o predĺženie povolenia na pobyt, ktoré mu nebolo udelené. V roku 2011 alebo 2012 boli A. B. údajne odcudzené cestovné doklady a doklady týkajúce sa trvalého pobytu. Naposledy bol v Uzbekistane na dovolenke v roku 2008. Jeho brat tam síce žije, ale nemá s ním žiadny kontakt. Policajti v Uzbekistane zabili

²Smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany Ú. v. EÚ L 304, 2004, s. 12, Mim. vyd. 19/007, s. 96) (ďalej len „smernica 2004/83“), ktorá platila predtým.

- jeho syna a jeho manželka zomrela v Českej republike v decembri 2018. A. B. tiež predložil lekársku správu, podľa ktorej trpí psychickými problémami. Pokiaľ ide o jeho obavy z návratu, uviedol, že sa obáva, že ho na letisku zadrží polícia, pretože nemá registráciu na veľvyslanectve, za čo mu hrozí pokuta alebo väzenie.
- 2 Rozhodnutím vydaným vo februári 2020 žalovaný neposkytol medzinárodnú ochranu A. B. (prvé rozhodnutie žalovaného). Krajský súd v Prahe toto rozhodnutie zrušil rozsudkom zo 17. júna 2021, pretože bolo nepreskúmateľné vo vzťahu k § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle. Žalovanému najmä vytýkal, že nezohľadnil skutočnosti týkajúce sa rodinného a súkromného života A. B. a vzťahu, ktorý z toho vyplýva, s Českou republikou, jeho zdravotný stav a vraždu jeho syna.
 - 3 Rozhodnutím z 20. októbra 2022 žalovaný opätovne neposkytol medzinárodnú ochranu A. B. (druhé rozhodnutie žalovaného). Konkrétne namietal, že neexistuje dôvod na udelenie doplnkovej ochrany podľa § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle, keďže zistené skutočnosti nepreukazujú, že by si v Českej republike vybudoval silné sociálne alebo súkromné väzby.
 - 4 Druhé rozhodnutie žalovaného bolo zrušené rozsudkom Krajského soudu v Brne zo 17. mája 2023, keďže bolo stále nepreskúmateľné vo vzťahu k § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle. Tento súd vytýka žalovanému, že zohľadnil najmä skutočnosti svedčiacie v neprospech A. B. (že nemal ubytovanie, že neriešil svoj nelegálny pobyt, že väčšinu svojho života strávil v Uzbekistane), hoci A. B. sa odvolával na viaceré skutočnosti, ktoré podľa neho spôsobili, že jeho návrat by bol neprimeraným zásahom do jeho súkromného života. V tomto ohľade A. B. poukázal najmä na dĺžku svojho života v Českej republike, svoj vek a zdravotné problémy, nedostatok sociálnych a rodinných väzieb v Uzbekistane a znalosť českého jazyka. Krajský súd v Brne tiež konštatoval, že žalovaný mal vziať do úvahy celé obdobie pobytu A. B. v Českej republike, a nielen obdobie bezprostredne pred vydaním rozhodnutia. Predtým mal A. B. ubytovanie aj prácu a po väčšinu času, ktorý strávil v Českej republike, mal platné povolenie na pobyt. Krajský súd v Brne dodal, že na riadne posúdenie sily sociálnych väzieb A. B. s Českou republikou mal žalovaný zistiť oveľa viac informácií o jeho súkromnom živote a preskúmať jeho imigračnú históriu.
 - 5 Rozhodnutím z 9. novembra 2023, ktoré je predmetom tejto žaloby na vnútroštátnom súde, žalovaný stále neudelil medzinárodnú ochranu A. B. (ďalej len „tretie rozhodnutie žalovaného“). Najmä po skončení pohovoru, počas ktorého A. B. podrobne opísal svoj súkromný život, totiž žalovaný dospel k záveru, že A. B. nemá v Českej republike silné sociálne alebo súkromné väzby. Tento záver podporujú aj vyjadrenia A. B. týkajúce sa pozostatkov jeho manželky, ktorých prítomnosť krajské súdy v predchádzajúcich konaniach identifikovali ako možnú súkromnú väzbu na Českú republiku. A. B. nevie, kde sa nachádza urna s pozostatkami jeho manželky, a nevyzdvihol si ju ani po získaní platných dokumentov v roku 2019. Žalovaný napokon rozhodol, že zdravotný stav

A. B. nie je dôvodom na poskytnutie doplnkovej ochrany podľa § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle.

- 6 V žalobe proti tretiemu rozhodnutiu žalovaného A. B. vytkol žalovanému, že komplexne neposúdil jeho súkromný a rodinný život a skutočnosti pre udelenie medzinárodnej ochrany, najmä z dôvodu zásahu do jeho súkromného života. Vychádzal z obdobia pred prijatím rozhodnutia a nezohľadňoval predchádzajúci dlhodobý pobyt A. B., počas ktorého mal prácu a ubytovanie a úspešne sa integroval do českej spoločnosti. Žalovaný okrem iného nezohľadnil skutočnosť, že A. B. je chorý a v dôchodkovom veku.

Stručné odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 7 Vnútroštátny súd sa pýta, či právo Únie bráni tomu, aby členský štát vo svojom vnútroštátnom práve zakotvil doplnkovú ochranu, ktorá okrem typov vážnej ujmy uvedených v článku 15 písm. a) až c) smernice 2011/95 podmieňuje jej poskytnutie iným typom vážnej ujmy spočívajúcim v rozpore medzi návratom žiadateľa o medzinárodnú ochranu a medzinárodnými záväzkami daného členského štátu, pokiaľ sa tento rozpor týka situácie v krajine pôvodu žiadateľa. Vnútroštátny súd sa najmä pýta, či takúto právnu úpravu možno považovať za výhodnejšiu normu v zmysle článku 3 smernice 2011/95.
- 8 Vnútroštátny súd najprv poukázal na judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa výkladu článku 3 smernice 2011/95.
- 9 Pripomenul, že do pôsobnosti smernice 2011/95 nepatrí ten, kto môže ostať na území členských štátov nie z dôvodu potreby medzinárodnej ochrany, ale z diskrečných rodinných alebo humanitárnych dôvodov³. Odkázal tiež na rozsudok *B. a D.*, z ktorého vyplýva, že vnútroštátne ustanovenie, ktoré priznáva právo na azyl osobe vylúčenej z postavenia utečenca na základe vylučovacej klauzuly smernice 2004/83, je nezlučiteľné s touto smernicou. Členské štáty však môžu takejto osobe udeliť azyl podľa svojho vnútroštátneho práva za predpokladu, že táto iná forma ochrany nepredstavuje riziko zámeny s postavením utečenca v zmysle smernice 2004/83.
- 10 V rozsudku *M'Bodj* Súdny dvor rozhodol, že priznanie nároku na postavenia podľa smernice 2004/83 štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sa nachádzajú v situáciách, ktoré vôbec nesúvisia s logickým zmyslom medzinárodnej ochrany, by bolo v rozpore so systémom a cieľmi tejto smernice. Vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej sa ťažko chorej osobe, ktorej by sa v krajine pôvodu nedostalo primeranej liečby, udelí povolenie zostať na území členského štátu

³ Pozri odôvodnenie 15 smernice 2011/95 a rozsudky Súdneho dvora z 9. novembra 2010, *B. a D.*, C-57/09 a C-101/09 (ďalej len „rozsudok *B. a D.*“), a z 18. decembra 2014, *M'Bodj*, C-542/13 (ďalej len „rozsudok *M'Bodj*“), ktoré sa týkajú smernice 2004/83.

v rámci doplnkovej ochrany, preto nemožno kvalifikovať ako výhodnejšiu normu v zmysle článku 3 tejto smernice⁴.

- 11 V rozsudku zo 4. októbra 2018, *Ahmedbekova*, C-652/16 (ďalej len „rozsudok *Ahmedbekova*“), Súdny dvor s odkazom na článok 23 smernice 2011/95 rozhodol, že článok 3 tejto smernice umožňuje členskému štátu v prípade priznania medzinárodnej ochrany rodinnému príslušníkovi podľa režimu zavedeného touto smernicou stanoviť rozšírenie tejto ochrany na iných príslušníkov tejto rodiny, pokiaľ sa na týchto príslušníkov nevzťahuje dôvod vylúčenia a pokiaľ ich situácia má z dôvodu potreby zachovania celistvosti rodiny súvislosť s logickým zmyslom medzinárodnej ochrany⁵.
- 12 Vnútroštátny súd ďalej uviedol, že zásady vyplývajúce z uvedenej judikatúry sú zhrnuté v súdnej analýze vypracovanej pod vedením európskej sekcie Medzinárodného združenia sudcov pre azyl a migráciu (IARMJ) a vydanjej Agentúrou EÚ pre azyl (EUAA) o oprávnení na medzinárodnú ochranu, z ktorej vyplývajú najmä tieto závery.
- 13 Vnútroštátna právna úprava môže priznať právo na azyl osobám, na ktoré sa nevzťahuje smernica 2011/95, ale je potrebné rozlišovať medzi vnútroštátnou ochranou a medzinárodnou ochranou podľa tejto smernice. Táto medzinárodná ochrana vyžaduje, aby bolo možné identifikovať zdroj prenasledovania alebo vážnej ujmy. Okrem toho je nepravdepodobné, že by situácia osoby, ktorá v krajine pôvodu zažila traumatizujúcu udalosť nesúvisiacu s aktuálnymi obavami z prenasledovania alebo aktuálnym reálnym rizikom vážnej ujmy, spadala do pôsobnosti smernice 2011/95. V takomto prípade prichádza do úvahy diskrečná ochrana zo súcitu alebo z humanitárnych dôvodov. Naopak, do pôsobnosti článku 3 smernice 2011/95 patrí postavenie utečenca alebo postavenie doplnkovej ochrany priznané rodinným príslušníkom osoby, ktorá získala takéto postavenie na základe tejto smernice. Súdny dvor však ešte neprijal konečné rozhodnutie o tom, kedy výhodnejšie normy patria do rozsahu pôsobnosti smernice, najmä pokiaľ ide o výhodnejšie pravidlá upravujúce požiadavky na priznanie postavenia utečenca alebo doplnkovej ochrany.
- 14 Nakoniec vnútroštátny súd poukázal na návrhy, ktoré predniesol J. Richard de la Tour 12. mája 2021 vo veci Bundesrepublik Deutschland (Zachovanie celistvosti rodiny) (C-91/20), v ktorých sa uvádza, že členský štát nemôže „použiť svoju voľnú úvahu na odlišné vymedzenie týchto spoločných pojmov a kritérií a na prijatie právnej úpravy, podľa ktorej by postavenie utečenca alebo postavenie osoby oprávnenej na doplnkovú ochranu bolo možné priznať z iných dôvodov, než sú dôvody výslovne uvedené [v smernici 2011/95]“.

⁴ Súdny dvor dospel k rovnakému záveru v rozsudku z 18. decembra 2014, *Abdida*, C-562/13 (ďalej len „rozsudok *Abdida*“).

⁵ Tento záver potvrdil Súdny dvor v rozsudku z 9. novembra 2021, *Bundesrepublik Deutschland* (Zachovanie celistvosti rodiny), C-91/20 (ďalej len „rozsudok *Bundesrepublik Deutschland*“).

- 15 V prejednávanej veci má vnútroštátny súd pochybnosti o vyššie citovanom § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle, ktorý nad rámec typov vážnej ujmy uvedených v článku 15 písm. a) až c) smernice 2011/95, stanovil ďalší typ vážnej ujmy spočívajúci v rozpore návratu cudzinca s medzinárodnými záväzkami Českej republiky.
- 16 Zmyslom a účelom tohto vnútroštátneho ustanovenia⁶ bolo nahradiť konkrétnu prekážku návratu obsiahnutú v uvedenom § 91 ods. 1 písm. b) zákona o azyle a zabrániť porušeniu článku 8 EDĽP v prípade cudzincov, ktorým nebola udelená žiadna forma azylu. Český zákonodarca sa preto prostredníctvom tohto § 14a ods. 2 písm. d) rozhodol splniť svoje pozitívne záväzky vyplývajúce z uvedeného článku EDĽP.
- 17 Vnútroštátna judikatúra predtým vykladala uvedený § 14a ods. 2 písm. d) ustáleným spôsobom – samotná skutočnosť, že návrat žiadateľa o medzinárodnú ochranu je v rozpore s českými medzinárodnými záväzkami, mohla byť dôvodom na poskytnutie doplnkovej ochrany. Mohlo by ísť o prípad, keď si žiadateľ vytvoril v Českej republike také rodinné alebo osobné väzby, že už samotná nutnosť odchodu by bola neprimeraným zásahom do jeho rodinného alebo súkromného života.
- 18 V nadväznosti na rozsudok *M'Bodj* vnútroštátna judikatúra dospela k záveru, že § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle bol do českého práva zavedený v rozpore s právom EÚ. Išlo však o rozpor, ktorý pôsobil výlučne v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Smernica 2011/95 nemohla mať priamy účinok v neprospech jednotlivca a správne orgány a správne súdy preto nemohli tento rozpor zohľadniť.
- 19 Rozšírený senát Nejvyššího správního soudu (ďalej len „rozšírený senát“) však 15. februára 2024 vydal uznesenie, ktorým zmenil predchádzajúci výklad tohto § 14a ods. 2 písm. d) a vyložil ho s použitím nepriameho účinku smernice 2011/95 v neprospech žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Rozhodol, že túto formu doplnkovej ochrany možno udeliť cudzincovi, ktorému by hrozila vážna ujma v podobe nesúladu s medzinárodnými záväzkami Českej republiky v jeho krajine pôvodu, nie v hostiteľskom členskom štáte.
- 20 Rozšírený senát vychádzal z predpokladu⁷, že ustanovenia vnútroštátnej právnej úpravy osobitne zavedené na účely vykonania smernice sa musia vykladať s ohľadom na znenie a účel tejto smernice a že takýto výklad môže členský štát

⁶ Pozri odkaz na dôvodovú správu k zákonu, ktorým sa do zákona o azyle vložil § 14a, nachádzajúci sa v časti tohto zhrnutia nazvanej „Uplatniteľné ustanovenia vnútroštátneho práva“.

⁷ V tejto súvislosti sa odvoláva na rozsudky Súdneho dvora z 10. apríla 1984, *Von Colson*, C-14/83, bod 26, z 13. novembra 1990, *Marleasing*, C-106/89, bod 8, zo 14. júla 1994, *Faccini Dori*, C-91/92, bod 26, a z 5. októbra 2004, *Pfeiffer a i.*, C-397/01, body 113 až 116.

v zásade zastávať aj voči jednotlivcovi⁸. Na základe judikatúry Súdneho dvora⁹ rozšírený senát rozhodol, že článok 3 smernice 2011/95 bráni tomu, aby členský štát zaviedol alebo zachoval ustanovenia poskytujúce doplnkovú ochranu cudzincom, ktorí sa nachádzajú v situáciách, ktoré nemajú žiadnu súvislosť s logikou medzinárodnej ochrany¹⁰. Predtým zastávaný výklad § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle, podľa ktorého možno udeliť doplnkovú ochranu, ak samotný návrat žiadateľa o medzinárodnú ochranu je v rozpore s medzinárodnými záväzkami Českej republiky, však túto logiku nerešpektuje, keďže nezohľadňuje skutočnosť, že doplnková ochrana je svojou povahou určená na ochranu žiadateľa pred vážnou ujmu v jeho krajine pôvodu. Takýto výklad je preto podľa rozšíreného senátu zjavne v rozpore s článkom 3 smernice 2011/95 a judikatúrou Súdneho dvora.

- 21 Naopak, podľa názoru rozšíreného senátu zodpovedá právu EÚ situácia, v ktorej je doplnková ochrana zameraná len na ujmu, ktorá žiadateľovi o medzinárodnú ochranu hrozí v krajine pôvodu v dôsledku jeho návratu z hostiteľského členského štátu, inými slovami, keď sa rozpor s medzinárodnými záväzkami Českej republiky týka krajiny pôvodu, a nie hostiteľského členského štátu. Takáto situácia by nastala napríklad vtedy, ak by bol cudzinec v krajine pôvodu vystavený hrozbe detskej práce, núteného manželstva, odsúdenia za konanie, ktoré v čase jeho spáchania nebolo trestným činom, alebo odmietnutiu vykonať lekárske ošetrenie napriek riziku vážnej ujmy na zdraví. V takýchto prípadoch by totiž žiadateľ o medzinárodnú ochranu nemal nárok na doplnkovú ochranu podľa § 14a ods. 2 písm. a) až c) zákona o azyle [ktorý zodpovedá článku 15 písm. a) až c) smernice 2011/95].
- 22 Na záver rozšírený senát poznamenal, že by bolo žiaduce, aby český zákonodarca viac pamätal aj na prípady, ktoré nespádajú do azylu alebo doplnkovej ochrany. Nemôže tak však urobiť tým, že rozšíri doplnkovú ochranu v rozpore s jej logikou. Táto ochrana vychádza z práva EÚ, ktoré výrazne obmedzuje vnútroštátneho zákonodarcu pri jej implementácii. Ochrana pred návratom ako taká sa poskytuje len v rámci konania o návrate alebo vyhostení.
- 23 Vnútroštátny súd má však pochybnosti o tom, či je výklad § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle, ktorý podal rozšírený senát, v súlade s právom EÚ.
- 24 V tejto súvislosti vnútroštátny súd najprv poznamenal, že rozšírený senát poukázal na rozsudky *Bundesrepublik Deutschland a Ahmedbekov* ako príklad toho, že automatickému priznaniu postavenia utečenca na úrovni vnútroštátneho práva rodinným príslušníkom osoby, ktorej bolo toto postavenie priznané, nechýba spojitosť s logikou medzinárodnej ochrany. Hoci Súdny dvor v týchto dvoch

⁸ Pozri rozsudky Súdneho dvora z 8. októbra 1987, *Kolpinghuis Nijmegen*, 80/86, body 12 až 14, a z 5. júla 2007, *Kofoed*, C-321/05, bod 45.

⁹ Konkrétne rozsudky *M'Bodj*, *Bundesrepublik Deutschland a Ahmedbekov*.

¹⁰ Túto otázku považoval za *éclairé*, a preto nepredložil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku.

rozsudkoch skutočne uznal, že medzinárodnú ochranu možno udeliť z rodinných dôvodov na základe článku 3 smernice 2011/95, podľa vnútroštátneho súdu tak urobil preto, lebo povinnosť priznať rodinným príslušníkom osoby využívajúcej medzinárodnú ochranu v podstate podobné postavenie ukladá členským štátom samotná smernica v článku 23. Pokiaľ však ide o extrateritoriálne účinky článku 8 EDLP¹¹ – ktoré sú podľa názoru rozšíreného senátu jedinými možnými účinkami pri výklade a uplatňovaní uvedeného § 14a ods. 2 písm. d) – smernica 2011/95 nič také nepredpokladá.

- 25 Vnútroštátny súd potom z rozsudkov *M'Boj* a *Abdida* vyvodil, že Súdny dvor vylúčil z logiky medzinárodnej ochrany situáciu, ktorá spôsobuje ujmu¹² žiadateľovi o medzinárodnú ochranu v jeho krajine pôvodu. Podľa názoru vnútroštátneho súdu z týchto rozsudkov a rozsudkov *Bundesrepublik Deutschland* a *Ahmedbekov* nevyplýva, že obmedzenie pôsobnosti § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle na extrateritoriálne prípady porušenia článku 8 EDLP (alebo prípadne iných jeho ustanovení) je v súlade so smernicou 2011/95. Vnútroštátny súd sa preto pýta, či vzhľadom na rozsudky *M'Boj* a *Abdida* možno takto vykladané vnútroštátne ustanovenie považovať za vnútroštátnu právnu úpravu poskytujúcu ochranu práv podľa EDLP, ktoré nepatria do pôsobnosti tejto smernice.
- 26 Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že podľa jeho názoru § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle nie je v súlade so smernicou 2011/95. Došlo v ňom k nežiadúcemu spojeniu pravidla, ktoré bolo predtým chápané ako prekážka návratu, s doplnkovou ochranou EÚ. Hoci by sa dalo tvrdiť, že toto ustanovenie nikdy v skutočnosti nezakotvilo doplnkovú ochranu v zmysle EÚ a že z materiálneho hľadiska nahrádza prekážku návratu, osoby požívajúce doplnkovú ochranu podľa tohto ustanovenia nemajú vo svojich preukazoch totožnosti žiaden údaj o tom, že ide o iný inštitút ako doplnková ochrana EÚ, a preto požívajú všetky práva vyplývajúce z tohto postavenia v iných členských štátoch¹³.
- 27 Pokiaľ ide o príklady, v ktorých by sa podľa názoru rozšíreného senátu mohol uplatniť jeho výklad § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle, vnútroštátny súd uviedol, že vo viacerých z nich by mal žiadateľ o medzinárodnú ochranu nárok na priznanie postavenia utečenca alebo doplnkovej ochrany podľa článku 15 písm. d) smernice 2011/95. Vnútroštátny súd preto pochybuje, že prípady vážnej ujmy zistené mimo rozsahu pôsobnosti smernice a založené na extrateritoriálnych účinkoch niektorého z článkov EDLP (s výnimkou článkov 2 a 3) sú v súlade s touto smernicou.

¹¹ Alebo iného ustanovenia EDLP s výnimkou článkov 2 a 3.

¹² Ujma by v týchto prípadoch spočívala v neexistencii adekvátnej liečby v krajine pôvodu.

¹³ V tejto súvislosti vnútroštátny súd poukázal na rozsudok *B. a D.*, v ktorom Súdny dvor uznal, že azyl môže byť udelený na základe vnútroštátneho ústavného práva, ale tento vnútroštátny inštitút je terminologicky a funkčne odlišný od inštitútu EÚ.

- 28 Podľa vnútroštátneho súdu by bol presnejší prístup, ktorý by uznal tzv. obrátený vertikálny priamy účinok smernice 2011/95. Z jej článku 3 totiž vyplýva, že výhodnejšia vnútroštátna norma s ňou musí byť zlučiteľná. Ustanovenie § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle priznáva cudzincom postavenie doplnkovej ochrany aj v prípadoch, keď to článok 15 smernice nestanovuje. Pravidlo vyplývajúce z článku 3, podľa ktorého členské štáty nesmú zaviesť výhodnejšie normy na určenie toho, kto má nárok na doplnkovú ochranu, ak nie sú zlučiteľné so smernicou, je preto priamo uplatniteľné. Český zákonodarca však toto pravidlo porušil.
- 29 Hoci podmienky priameho účinku tohto pravidla (t. j. jasnosť, bezpodmienečnosť a uplynutie lehoty na prebratie) sú v prejednávanej veci splnené, ide o priamy účinok voči jednotlivcovi, ktorý je podľa judikatúry Súdneho dvora¹⁴ neprípustný.
- 30 Ak je teda § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle nezlučiteľný s právom Únie, vnútroštátny súd sa domnieva, že správnym riešením bolo riešenie, ktoré zastávala skoršia judikatúra¹⁵, podľa ktorého by tento rozpor nemali znášať žiadatelia o medzinárodnú ochranu.
- 31 Z uvedených dôvodov sa preto vnútroštátny súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku. Ak by Súdny dvor konštatoval, že § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle je v rozpore s právom Únie, vnútroštátny súd by mohol na základe tzv. obráteného vertikálneho priameho účinku smernice 2011/95 naďalej uplatňovať toto ustanovenie v plnom rozsahu. V dôsledku toho by zostali relevantné právne názory Krajského soudu v Prahe a Krajského soudu v Brne a ich kritika predchádzajúceho rozhodovania žalovaného, ktorý podľa týchto súdov nedostatočne posúdil, či zásah do súkromného života A. B. v tomto hostiteľskom členskom štáte je v súlade s medzinárodnými záväzkami Českej republiky. Vnútroštátny súd by potom meritorne preskúmal, či sa žalovaný riadil týmito právnymi názormi. Ak by Súdny dvor dospel k opačnému záveru, malo by to priamy vplyv na dôvodnosť námietok A. B., ktoré sú založené práve na § 14a ods. 2 písm. d) zákona o azyle.

¹⁴ Pozri rozsudky z 5. júla 2007, *Kofoed*, C-321/05, bod 42; z 8. októbra 1987, *Kolpinghuis Nijmegen*, 80/86, body 9 a 13; z 11. júna 1987, *Pretore di Salò proti X*, 14/86, body 19 až 20; z 26. septembra 1996, *Arcaro*, C-168/95, body 36 až 37; z 3. mája 2005, *Berlusconi a i.*, C-387/02, C-391/02 a C-403/02, body 73 až 74, a rozsudok z 27. februára 2014, *OSA*, C-351/12, bod 47.

¹⁵ Pozri bod 18 tohto zhrnutia.